

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมสุขภาพ ของอาสาสมัครสาธารณสุข ประจำหมู่บ้าน ตำบลป่าซาง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

Factors Related to
Health Behaviors
of health volunteer
in Pasang Subdistrict
Maechan District
Chiang Rai Province

สมจิตร์ จาอินดี๊ะ*

บทคัดย่อ

ศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการเป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) ในลักษณะเก็บข้อมูลครั้งเดียว (Cross sectional study) เพื่อหาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลป่าซาง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ระหว่างเดือนพฤษภาคมพ.ศ. 2558 ถึงเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2558 กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาในครั้งนี้เป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จำนวน 8 หมู่บ้านในเขตรับผิดชอบของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลพระราชทาน ตำบลป่าซาง อำเภอแม่จัน จังหวัดจำนวน 152 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปแบบสอบถาม การรับรู้แรงจูงใจแบบสอบถามความรู้และพฤติกรรมสุขภาพ รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยการ แจกแจงความถี่ร้อยละคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานวิเคราะห์ความสัมพันธ์

ระหว่างปัจจัยนำปัจจัยเอื้อและปัจจัยเสริมด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันและสเปียร์แมน ผลการศึกษาพบว่า อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลป่าซาง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย เป็นเพศหญิงมากที่สุด ร้อยละ 59.87 อายุเฉลี่ย 48 ปี ส่วนใหญ่สถานภาพสมรสคู่ ร้อยละ 75.65 การศึกษาระดับประถมศึกษามากที่สุด ร้อยละ 61.18 อาชีพรับจ้างมากที่สุด ร้อยละ 59.21 รายได้เฉลี่ย 53,655 บาท ต่อครอบครัว ต่อปีมีสุขภาพดีไม่มีโรคประจำตัว ร้อยละ 61.84 เป็นกลุ่มที่มีระยะเวลาการทำงาน น้อยกว่า 10 ปี มากที่สุด ร้อยละ 38.16 ได้รับการอบรมเพิ่มเติม ร้อยละ 96.71 เข้าร่วมประชุม น้อยกว่า 12 ครั้ง ต่อปี ร้อยละ 49.34 มีการศึกษาดูงาน ร้อยละ 86.18 มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ค่าเฉลี่ย 3.38 คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมด้านการบริโภคอาหารเท่ากับ 2.15 คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการออกกำลังกาย 1.99 คะแนน

* นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลพระราชทาน อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

เฉลี่ยพฤติกรรมด้านการผ่อนคลายความเครียด 2.40 คะแนนพฤติกรรมเสี่ยงต่ออบายมุข เฉลี่ย 0.77 และพบว่าทั้งปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริม มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสุขภาพ ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อาสาสมัคร

บทนำ

สุขภาพเป็นภาวะแห่งความสมบูรณ์ของร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและจิตวิญญาณที่บุคคลรับรู้ ได้ว่าตนมีความสุข ปราศจากความเครียดหรือแรงกดดันใดๆ สุขภาพจึงเป็นสิ่งที่ทุกคนพึงปรารถนาแต่อย่างไรก็ตามภาวะสุขภาพเป็นกระบวนการพลวัตที่ไม่หยุดนิ่งจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างสลับซับซ้อนอยู่ตลอดเวลาและอย่างต่อเนื่องบุคคลจึงต้องพยายามหาวิธีการที่จะปกป้องสุขภาพเพื่อไม่ให้เกิดภาวะเจ็บป่วยหรือถึงแม้ว่าจะเกิดภาวะเจ็บป่วยขึ้นบุคคลจะต้องพยายามดูแลรักษาเพื่อให้ร่างกายกลับสู่สภาวะปกติให้เร็วที่สุดวิธีการสำคัญที่บุคคลใช้ปกป้องสุขภาพนั้นคือการมีพฤติกรรมสุขภาพที่ถูกต้องและสม่ำเสมอ

แนวทางการสร้างเสริมสุขภาพของประชาชนคนไทย ต้องผ่านกลไกการขับเคลื่อนของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หรือ อสม. เป็นกลุ่มจิตอาสาที่เป็นตัวแทนภาคประชาชน ซึ่งได้รับการคัดเลือกจากประชาชนแต่ละกลุ่มบ้าน และผ่านกระบวนการเรียนรู้ด้านสุขภาพด้วยการฝึกอบรมจากหน่วยงานกระทรวงสาธารณสุข มีบทบาทในฐานะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมสุขภาพ อนามัย (Change agents) การสื่อสารข่าวสารสาธารณสุข แนะนำเผยแพร่ความรู้ การวางแผน ประสานงาน กิจกรรมพัฒนาสาธารณสุข กิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพ ทุกกลุ่มวัย การเฝ้าระวังและป้องกันโรค การช่วยเหลือ และรักษาพยาบาลเบื้องต้นให้แก่ประชาชนมาโดยตลอด ในยุคของกระแสการเปลี่ยนแปลงทางด้าน เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ทำให้ภาวการณ์เจ็บป่วย

สาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลป่าซาง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงรายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$)

คำสำคัญ: พฤติกรรมสุขภาพ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

ด้วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง ซึ่งเป็นโรคที่เกี่ยวข้องกับการมีพฤติกรรมสุขภาพที่ไม่เหมาะสมดังนั้นการดำเนินงานด้านการสร้างเสริมสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ จึงต้องมีการส่งเสริมสนับสนุนให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านช่วยกันขับเคลื่อนงานด้านการสร้างเสริมสุขภาพประชาชนให้มากขึ้น

อำเภอแม่จัน มีอาสาสมัครสาธารณสุขกระจายอยู่ทุกหมู่บ้าน รวม 2,100 คน แต่ละคนดูแลครัวเรือน 12 ถึง 15 ครัวเรือน ในตำบลป่าซาง มีหมู่บ้านจำนวน 15 หมู่บ้าน มีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 2 แห่ง คือ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านใหม่พัฒนา มีหมู่บ้านรับผิดชอบดูแลทั้งสิ้น 7 หมู่บ้าน มีอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จำนวน 76 คน และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลพระราชทานมีหมู่บ้านรับผิดชอบดูแลทั้งสิ้น 8 หมู่บ้าน มีอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จำนวน 152 คน จากผลการคัดกรองความเสี่ยงโรคความดันโลหิตสูงและโรคเบาหวานในกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอแม่จัน พบมีความเสี่ยงต่อโรคความดันโลหิตสูงร้อยละ 29.38 ป่วยด้วยโรคความดันโลหิตสูงร้อยละ 21.22 และพบมีความเสี่ยงโรคเบาหวานร้อยละ 13.55 และป่วยด้วยโรคเบาหวานร้อยละ 2.00 และผลการคัดกรองในกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขตำบลป่าซาง พบมีความเสี่ยงต่อโรคความดันโลหิตสูงร้อยละ 34.21 ป่วยด้วยโรคความดันโลหิตสูงร้อยละ 23.26 พบมีความเสี่ยงต่อโรคเบาหวานร้อยละ 16.45 ป่วยด้วยโรคเบาหวาน ร้อยละ 8.55 (แทนนิตยนาใจ, 2558) ผู้วิจัยเป็นบุคลากรสาธารณสุข

ปฏิบัติงานโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลพระราชทานจึงความสนใจที่จะศึกษาสภาวะสุขภาพและพฤติกรรมสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตรับผิดชอบและหาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในพื้นที่รับผิดชอบเพื่อที่จะนำไปวางแผนการพัฒนาศักยภาพอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านอันจะนำไปสู่การมีพฤติกรรมสุขภาพที่ดีของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเพื่อนำไปสู่การเป็นต้นแบบให้แก่ประชาชนในพื้นที่ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมสุขภาพ ด้าน 3 อ. 2 ส. ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลป่าซาง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงรายเป็นอย่าง

2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสุขภาพ ด้าน 3 อ. 2 ส. ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลป่าซาง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาคั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านจำนวน 152 คน จาก 8 หมู่บ้านในเขตรับผิดชอบของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลพระราชทาน ตำบลป่าซาง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

ระยะเวลาการศึกษาวิจัย

เดือนพฤษภาคม 2558 ถึงเดือนสิงหาคม 2558

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ข้อมูลทั่วไป

อายุ เพศ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน

ปัจจัยนำ

ความรู้ด้านพฤติกรรมสุขภาพ ระยะเวลาการเป็น อสม.

ปัจจัยเอื้อ

อบรมเพิ่มเติม, การเข้าร่วมประชุมการศึกษาทางด้านสาธารณสุข

ปัจจัยเสริม

การรับรู้แรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

ตัวแปรตาม

พฤติกรรมสุขภาพ

1. ด้านการรับประทานอาหาร
2. ด้านการออกกำลังกาย
3. ด้านการผ่อนคลายความเครียด
4. ด้านการงดสูบบุหรี่และการงดดื่มสุรา

สมมติฐานในการวิจัย

1. ปัจจัยนำ ได้แก่ ความรู้ด้านพฤติกรรมสุขภาพ ระยะเวลาการเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสุขภาพ ด้าน 3 อ. 2 ส. ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านตำบลป่าซางแม่จัน จังหวัดเชียงราย

2. ปัจจัยเอื้อ ได้แก่ การได้รับการอบรมเพิ่มเติม การเข้าร่วมประชุมและการศึกษาดูงานด้านสาธารณสุขของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านตำบลป่าซาง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

3. ปัจจัยเสริม ได้แก่ การรับรู้แรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านตำบลป่าซาง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) ในลักษณะเก็บข้อมูลครั้งเดียว (Cross sectional study) ดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลป่าซาง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย จำนวน 152 คน จาก 8 หมู่บ้าน ในเขตรับผิดชอบของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลพระราชทาน ซึ่ง ได้แก่ หมู่ที่ 2, 3, 6, 7, 8, 9, 11 และ 12 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัย ได้ใช้ประชากรเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาทฤษฎีและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ได้จัดทำแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย แบ่งเป็น 5 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของอาสาสมัครสาธารณสุข ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านปัจจัยนำ ได้แก่ ความรู้

ด้านพฤติกรรมสุขภาพ ระยะเวลาการเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านปัจจัยเอื้อ ได้แก่ การได้รับอบรมเพิ่มเติม การเข้าร่วมประชุม การศึกษาดูงานด้านสาธารณสุข

ส่วนที่ 4 ข้อมูลด้านปัจจัยเสริม ได้แก่ การรับรู้แรงจูงใจของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามพฤติกรรมสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยนำแนวคิดจากแบบวัดแบบแผนสุขภาพในการดำรงชีวิตประจำวัน (Health promoting lifestyle profiled II) ของวอล์คเกอร์ซีคริสตส์และเพนเดอร์ (Walker, Sechrist & Pender. 1987 : 76 - 81) มาปรับให้เหมาะสมกับบริบทของชุมชนไทย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การจัดเก็บข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในเดือนพฤษภาคม 2558 การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา โดยการแจกแจงความถี่และร้อยละ

2. ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริมวิเคราะห์ค่าร้อยละ คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) และสเปียร์แมน (Spearman's product correlation coefficient)

ผลการวิจัย

ผลการศึกษา พบว่า อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลป่าซาง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย จำนวน 152 คน อายุเฉลี่ย 48 ปี กลุ่มอายุที่มากที่สุด คือ กลุ่มอายุ 51 - 55 ปี เป็นเพศหญิงมากที่สุดร้อยละ 59.87 ส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา ร้อยละ 61.18 สถานภาพสมรสคู่ ร้อยละ 75.65 ด้านอาชีพ ส่วนใหญ่อาชีพรับจ้าง ร้อยละ 59.21 มีรายได้เฉลี่ย 53,655 บาทต่อครอบครัวต่อปี รายได้

ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 30,001 - 60,000 บาทต่อปี ในด้านปัจจัยนำ พบว่า ความรู้ด้านพฤติกรรมสุขภาพ ด้านการรับประทานอาหารคะแนนเฉลี่ย 0.90 ด้านการออกกำลังกายคะแนนเฉลี่ย 0.79 ด้านการพักผ่อนคลายความเครียด คะแนนเฉลี่ย 0.88 ด้านอบายมุขคะแนนเฉลี่ย 0.83 ในส่วนของระยะเวลาการเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขพบว่า มีการทำงานน้อยกว่า 10 ปีร้อยละ 38.16 รองลงมาเป็น 10 - 20 ปี ร้อยละ 34.21 และ 20 ปีขึ้นไปร้อยละ 27.63 ด้านปัจจัยเชื้อสภาวะสุขภาพดี ร้อยละ 61.84 ได้เข้ารับการอบรมเพิ่มเติม ร้อยละ 96.71 เข้าร่วมประชุมน้อยกว่า 12 ครั้งต่อปีร้อยละ 49.34 และเข้าร่วมประชุมมากกว่า 12 ครั้งต่อปี ร้อยละ 40.76 มีการศึกษาดูงาน ร้อยละ 86.18 ด้านปัจจัยเชื้อ กลุ่มตัวอย่าง มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.38 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.53

ผลการศึกษาด้านพฤติกรรมสุขภาพ พบว่า คะแนนเฉลี่ย พฤติกรรมด้านการบริโภคอาหาร 2.15 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.29 คะแนนเฉลี่ย พฤติกรรม การออกกำลังกายเท่ากับ 1.99 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.55 คะแนนเฉลี่ย พฤติกรรมด้านการพักผ่อนคลายความเครียด 2.40 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.40 คะแนนเฉลี่ย พฤติกรรมเสี่ยงต่ออบายมุขเท่ากับ 0.77 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.66 และจากการหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำ ปัจจัยเชื้อปัจจัยเสริม กับ พฤติกรรมสุขภาพของกลุ่มตัวอย่างพบว่า ปัจจัยนำ ด้านความรู้ด้านพฤติกรรมสุขภาพและระยะเวลาการเป็นอาสาสมัครสาธารณสุข มีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) ด้านปัจจัยเชื้อการอบรมเพิ่มเติม การศึกษาดูงาน ด้านสาธารณสุขมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) ในส่วนของ ปัจจัยเสริมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสุขภาพอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$)

การอภิปรายผล

การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านตำบล

ป่าซาง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงรายผู้วิจัยอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ดังนี้

พฤติกรรมสุขภาพด้าน 3 อ. 2 ส. ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลป่าซางอำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย พบว่า พฤติกรรมด้านการรับประทานอาหารอยู่ในระดับดี พฤติกรรมการออกกำลังกายอยู่ในระดับพอใช้ พฤติกรรมด้านการพักผ่อนคลายความเครียดอยู่ในระดับดีในส่วนของพฤติกรรมกรบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการสูบบุหรี่อยู่ในระดับดีมาก ทำให้ผู้วิจัยได้ทราบว่าการพฤติกรรมสุขภาพในการออกกำลังกายควรจะต้องมีการให้ความรู้เพิ่มเติมและมีการกระตุ้นให้มีการออกกำลังกายอย่างต่อเนื่อง จึงจะสามารถทำให้กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมด้านออกกำลังกายที่เหมาะสมต่อไป ในส่วนของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสุขภาพ ด้าน 3 อ. 2 ส. พบว่าทั้งด้านปัจจัยนำ ปัจจัยเชื้อและปัจจัยเสริมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสุขภาพของกลุ่มตัวอย่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$)

จากผลการวิจัยข้างต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของธวัชวิเชียรประภา และคณะ (2555) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดจันทบุรี จำนวน 384 คน พบว่าการรับรู้แรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมสุขภาพของกลุ่มตัวอย่าง สอดคล้องกับงานวิจัยของเนตรดาว จิตโสภากุล (2557) ซึ่งได้ศึกษา ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุในชุมชนหมู่ที่ 6 ตำบลบึงศาล อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตนในการส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุ และการได้รับแรงสนับสนุนของสังคมและคนใกล้ชิดมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสุขภาพของผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับงานวิจัยของกัลยา แก้ววันดี และคณะ (2558) ได้ศึกษา ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของประชาชนกลุ่มเสี่ยงโรคความดันโลหิตสูงโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหนองยวง อำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัด

ลำพูน พบว่า การรับรู้อุปสรรคในการปฏิบัติตนและการได้รับคำแนะนำจากแพทย์พยาบาล หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรม การดูแลสุขภาพตนเองของกลุ่มตัวอย่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมใจ จางวาง และคณะ (2559) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การดูแลตนเองเพื่อป้องกันโรคเบาหวานและความดันโลหิตสูงของประชาชนกลุ่มเสี่ยง ในอำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา จำนวน 380 คน พบว่า การมีความรู้ของประชาชนกลุ่มเสี่ยงในเรื่องการดูแลตนเอง เพื่อป้องกันโรคเบาหวานและความดันโลหิตสูงมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การดูแลตนเอง เพื่อป้องกันโรคเบาหวานและโรคความดันโลหิตสูง

ข้อเสนอแนะ

1. ควรนำผลวิจัยในครั้งนี้ นำไปเป็นแนวทาง ในการพัฒนาศักยภาพอาสาสมัครสาธารณสุขประจำ

หมู่บ้านในด้านพฤติกรรมสุขภาพ และควรมีการสร้างแรงจูงใจให้แก่อาสาสมัครสาธารณสุขในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง

2. ควรมีการศึกษาในระดับอำเภอ เพื่อจะได้ทราบข้อมูลในภาพรวมระดับอำเภอจะได้หาแนวทาง ในการพัฒนางานด้านการสร้างเสริมพฤติกรรมสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในพื้นที่อำเภอแม่จัน

3. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสุขภาพในประชาชนกลุ่มที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเจ็บป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อ และกลุ่มผู้สูงอายุ เป็นต้น

4. ควรมีการส่งเสริมสนับสนุนให้อาสาสมัครสาธารณสุข มีการออกกำลังกายอย่างต่อเนื่อง และยกย่องเชิดชูอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านที่มีการออกกำลังกายอย่างต่อเนื่องในการประชุมต่างๆ ■

เอกสารอ้างอิง

กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข. เส้นทางสู่ความสำเร็จ การสร้างเสริมสุขภาพป้องกันโรคของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึกในพระบรมราชูปถัมภ์., 2553.

กองสุขศึกษา กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข. แนวทางการดำเนินงานปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพลดโรคสำหรับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล. กรุงเทพฯ : ชุมชนุสทกรรมการเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด., 2553.

กัลยารัตน์ แก้ววันดีและคณะ. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การดูแลสุขภาพตนเองของประชาชนกลุ่มเสี่ยงโรคความดันโลหิตสูงโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหนองยวงอำเภอเวียงหนองล่องจังหวัดลำพูน. เอกสารการประชุมสัมมนาวิชาการ นำเสนองานวิจัยระดับชาติและนานาชาติเครือข่ายบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ ครั้งที่ 15 : วันที่ 23 กรกฎาคม 2558 : 13 - 23 : ณ ห้องประชุมมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์., 2558.

คำเนิง จันท์เหมือน. ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมสุขภาพตามนโยบาย 6 อ. ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในจังหวัดพัทลุง. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพ มหาวิทยาลัยทักษิณ., 2554.

ธวัช วิเชียรประการ และคณะ. ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านจังหวัดจันทบุรี. วารสารสาธารณสุขมหาวิทยาลัยบูรพา : 7(2). 53 - 68., 2555.

เนตรดาว จิตโสภากุล. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุในชุมชนหมู่ที่ 6 ตำบลบึงศาล อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยปทุมธานี : 6(3). 171-178., 2557.

Pender, N.J.. Health Promotion in Nursing Practice. 2nd (ed). Connecticut : Appleton & Lange., 1987.

Palarmg, C.L. (1991, December). Determinants of Health Promotion Behavior : A Review of current, Research Nursing Clinic of North America, 26(12), 815 - 823.